

**КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Факультет педагогічної освіти**

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні Вченої ради

Факультету педагогічної освіти

Протокол № 23

від «23» 03 2026 р.

Голова Вченої ради

Ольга КОТЕНКО

ПРОГРАМА

атестаційного екзамену

(Кваліфікаційний екзамєн зі спеціальності 012 Дошкільна освіта)

Галузь знань:	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність:	012 Дошкільна освіта
Рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський)
Освітня програма:	012.00.01 Дошкільна освіта термін навчання (2 р.10 міс.)

«РОЗГЛЯНУТО»

на засіданні кафедри іноземних мов і
методик їх навчання

(протокол №4 від «04» березня 2026 р.)

Завідувач кафедри

Наталія КОШАРНА

на засіданні кафедри освітології та
психолого-педагогічних наук

(протокол №2 від «18» березня 2026 р.)

Завідувач кафедри

Людмила ХОРУЖА

на засіданні кафедри дошкільної освіти
(протокол №4 від «04» березня 2026 р.)

Завідувач кафедри

Олена ПОЛОВІНА

Київ – 2026

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма атестаційного екзамену (Кваліфікаційний екзамен зі спеціальності 012 Дошкільна освіта) є документом Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою дошкільної освіти, кафедрою освітології та психолого-педагогічних наук, кафедрою іноземних мов і методик їх навчання відповідно до Освітньо-професійної програми 012.00.01 Дошкільна освіта першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та чинних навчальних планів і робочих програм навчальних дисциплін.

Програма містить пояснювальну записку, опис змісту інтегрованих навчальних курсів: «Лідерство служіння», «Інклюзивна освіта», «Професійне документування», «Методика пізнавального розвитку дитини», «Артосвіта дітей раннього і дошкільного віку», «Іноземна мова з методикою навчання» «Технології здоров'язбереження дитини», «Технології розвитку мовлення дитини та ознайомлення з літературою», «Педагогіка дітей раннього і передшкільного віку», «Технології ігрової діяльності дитини», «Дитина в соціумі», «Професійна комунікація з родинами вихованців», «Цифровий освітній контент для дітей дошкільного віку», критерії оцінювання навчальних досягнень студентів на завершальному етапі навчання.

Метою атестаційного екзамену (Кваліфікаційний екзамен зі спеціальності 012 Дошкільна освіта) є встановлення у здобувачів рівня знань, системи фахових умінь і навичок, сформованих професійних компетентностей та результатів навчання згідно з вимогами Освітньо-професійної програми 012.00.01 Дошкільна освіта першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, Стандарту вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 012 Дошкільна освіта.

Компетентності загальні	
КЗ-1	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
КЗ-2	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
КЗ-3	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
КЗ-4	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
КЗ-5	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
КЗ-6	Здатність до міжособистісної взаємодії.
КЗ-7	Здатність вчитися і засвоювати сучасні знання.
КЗ-8	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
КЗ-9	Здійснення безпечної діяльності.

Компетентності спеціальні (фахові)	
КС-1	Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.
КС-2	Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага).
КС-3	Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку.
КС-4	Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку первинних уявлень про предметне, природне, соціальне довкілля, властивості і відношення предметів; розвитку самосвідомості («Я» дитини і його місце в довкіллі).
КС-5	Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку мовлення як засобу спілкування і взаємодії з однолітками і дорослими.
КС-6	Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку навичок свідомого дотримання суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки.
КС-7	Здатність до національно-патріотичного виховання дітей раннього і дошкільного віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста; інтерес і повага до державних символів України, національних традицій, звичаїв, свят, обрядів).
КС-8	Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку навичок екологічно безпечної поведінки і діяльності в побуті, природі й довкіллі.
КС-9	Здатність до розвитку перцептивних, мнемічних процесів, різних форм мислення та свідомості в дітей раннього і дошкільного віку.
КС-10	Вміння складати Індивідуальну програму розвитку та необхідні для навчання дітей з особливими освітніми потребами документи, бути знайомими з універсальним дизайном в освіті та розумним пристосування
КС-11	Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку елементарних уявлень про різні види мистецтва і засоби художньої виразності (слово, звуки, фарби тощо) та досвіду самостійної творчої діяльності.
КС-12	Здатність до фізичного розвитку дітей раннього і дошкільного віку, корекції і зміцнення їхнього здоров'я засобами фізичних вправ і рухової активності.
КС-13	Здатність до організації і керівництва ігровою (провідною), художньо-мовленнєвою і художньо-продуктивною (образотворча, музична, театральна) діяльністю дітей раннього і дошкільного віку.
КС-14	Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку навичок здорового способу життя як основи культури здоров'я (валеологічної культури) особистості.
КС-15	Здатність до індивідуального і диференційованого розвитку дітей раннього і дошкільного віку з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей.
КС-16	Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку толерантного ставлення та поваги до інших, попередження та протидії булінгу.
КС-17	Здатність нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах праці.
КС-18	Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.
КС-19	Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.
КС-20	Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини
Програмні результати навчання	
РН-01	Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку

	освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.
PH-02	Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.
PH-03	Розуміти природу і знати вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими освітніми потребами.
PH-04	Розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку.
PH-05	Здійснювати взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи. Залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти.
PH-07	Планувати освітній процес у закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими освітніми потребами та складати прогнози щодо його ефективності.
PH-08	Вміти складати індивідуальні програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами та необхідні для навчання документи; бути знайомим з універсальним дизайном в освіті та розумним пристосуванням.
PH-09	Розуміти історію та закономірності розвитку дошкільної освіти. Аналізувати педагогічні системи минулого та творчо трансформувати їх потенціал у сучасний навчально-виховний простір закладу дошкільної освіти.
PH-10	Бути знайомим з програмою раннього втручання, розуміти можливості опори на неї у подальшій роботі з дітьми з особливими освітніми потребами.
PH-11	Бути знайомим з ознаками булінгу. Вміти використовувати прийоми попередження та протидії йому.
PH-12	Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці.
PH-13	Здійснювати управління якістю освітнього процесу, керуючись психолого-педагогічними принципами його організації в системі дошкільної освіти та взаємодії з сім'єю.
PH-14	Мати навички збереження та зміцнення психофізичного і соціального здоров'я дітей.
PH-15	Визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності.
PH-16	Проектувати педагогічні заходи із залученням фахівців суміжних галузей, батьків, громадських діячів та ін. для реалізації завдань всебічного розвитку дітей.
PH-17	Здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне педагогічне спілкування з дітьми дошкільного віку та особистісно- і соціально зорієнтоване спілкування з батьками.
PH-18	Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.
PH-20	Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.
PH-21	Розробляти індивідуальні програми соціалізації й адаптації дітей раннього і дошкільного віку.
PH-22	Дотримуватись умов безпеки життєдіяльності дітей раннього і дошкільного віку.

Кваліфікаційний екзамен зі спеціальності 012 Дошкільна освіта проводиться у комбінованій формі: комп'ютерне тестування («Лідерство служіння», «Професійне документування», «Інклюзивна освіта», «Методика пізнавального розвитку дитини», «Артосвіта дітей раннього і дошкільного віку», «Іноземна мова з методикою навчання» «Технології здоров'язбереження дитини», «Технології розвитку мовлення дитини та ознайомлення з літературою», «Педагогіка дітей раннього і передшкільного віку», «Технології ігрової діяльності дитини», «Дитина в соціумі», «Професійна комунікація з родинами вихованців», «Цифровий освітній контент для дітей дошкільного віку») та усна розгорнута відповідь на компетентісно-орієнтоване завдання («Методика пізнавального розвитку дитини», «Артосвіта дітей раннього і дошкільного віку», «Іноземна мова з методикою навчання» «Технології здоров'язбереження дитини», «Технології розвитку мовлення дитини та ознайомлення з літературою», «Педагогіка дітей раннього і передшкільного віку», «Технології ігрової діяльності дитини», «Дитина в соціумі»).

Комп'ютерне тестування включає 40 тестових завдань різних типів, а саме:

- тести з єдиною правильною вибірковою відповіддю (у вигляді слова, фрази тощо);
- тести з декількома правильними відповідями;
- тести, що складаються з питань, що мають дві відповіді, одна з яких правильна, а інша – хибна;
- тести на визначення відповідності.

За правильну відповідь на кожне із 40 тестових завдань студент отримує 2 бали. Загальна кількість балів, які можна максимально отримати за правильне виконання тестів цього блоку становить 80 балів.

Шкала і критерії оцінювання тестових завдань

Підсумкова кількість балів (max – 80)	Критерії оцінювання	
	Обсяг виконаних завдань (%)	Кількість правильних відповідей
75 - 80	кількість правильно виконаних тестових завдань становить не менше 94% від загальної кількості відповідей;	36-40
69 - 74	кількість правильно виконаних тестових завдань становить не менше 86 - 93% від загальної кількості відповідей;	31-35
60 - 68	кількість правильно виконаних тестових завдань становить не менше 75 - 85% від загальної кількості відповідей	26-30
51 - 59	кількість правильно виконаних тестових завдань становить не менше 64 - 74% від загальної кількості відповідей	23-25
40 - 50	кількість правильно виконаних тестових завдань становить не менше 50 - 63% від загальної кількості відповідей	20-22

0 - 39	кількість правильно виконаних тестових завдань становить менше 50 % від загальної кількості відповідей; низький рівень знань	1-19
---------------	--	------

Усна відповідь на компетентісно-орієнтоване завдання з фахових методик і технологій «Методика пізнавального розвитку дитини», «Артосвіта дітей раннього і дошкільного віку», «Іноземна мова з методикою навчання» «Технології здоров'язбереження дитини», «Технології розвитку мовлення дитини та ознайомлення з літературою», «Виховання дітей раннього і передшкільного віку», «Технології ігрової діяльності дитини», «Дитина в соціумі», «Професійна комунікація з родинами вихованців» є високого рівня складності (завдання аналітико-конструктивного змісту, творчого характеру, розв'язання педагогічної ситуації) оцінюється від 1 до 20 балів. Максимальна кількість балів, які можна отримати за правильне виконання завдання – 20 балів.

Оцінювання компетентісно-орієнтованого завдання здійснюється з урахуванням таких показників: методична компетентність; уміння розкривати на конкретних прикладах органічну єдність теорії і практики; на основі аналізу педагогічної ситуації обґрунтовувати власні висновки та будувати систему переконливих доказів; здатність творчо та оперативно обирати способи дій з огляду на конкретний приклад з майбутнього фаху.

Шкала і критерії оцінювання усної відповіді на компетентісно орієнтоване завдання з фахових методик

К-ть балів	Критерії
17 - 20 балів	Відповідь правильна, обґрунтована, осмислена, свідчить про глибоке і міцне засвоєння програмного матеріалу. Відповідь представлено у формі послідовного, грамотного і логічно стрункого висловлювання. Презентовано уміння правильно обґрунтовувати прийняті рішення, наводити аргументовані висновки, будувати систему переконливих доказів у процесі вирішення професійно орієнтованої проблеми, тісно пов'язувати із завданнями та майбутньою професійною діяльністю, вільно виконувати практичні завдання, не зазнавати труднощів при видозміні завдання аналітико-конструктивного змісту. Відповідь відзначається оригінальністю, баченням протиріч, причинно-наслідкових зв'язків
13 - 16 балів	Відповідь правильна, достатньо обґрунтована та осмислена, але має окремі неточності, свідчить про тверде знання програмного матеріалу. Відповідь представлено у формі послідовного і повного висловлювання. Презентовано власну позицію. Відповідь характеризує уміння правильно використовувати теоретичні положення у процесі вирішення професійно орієнтованої проблеми, володіння необхідними уміннями й навичками для виконання практичного завдання
9 - 12 балів	Відповідь представлено у формі достатньо повного висловлювання з елементами самостійних суджень щодо вирішення професійно орієнтованої проблеми, але порушено послідовність викладу матеріалу. У відповіді простежуються недостатньо правильні формулювання, що свідчить про засвоєння основного програмного матеріалу. Відповідь характеризується

	умінням застосовувати знання в практичній діяльності, але супроводжується труднощами при виконанні практичного завдання
5 - 8 балів	Відповідь наближено до норми. Відповідь фрагментарна, характеризує уміння частково застосовувати знання в практичній діяльності, супроводжується неточностями та труднощами, припусканням суттєвих помилок при виконанні практичного завдання, що свідчить про незнання значної частини програмного матеріалу. Висновки недостатньо чіткі
1 - 4 бали	Відповідь характеризується фрагментарністю, думки викладаються на елементарному рівні, без аргументації. Висновки нечіткі або відсутні. Відповідь демонструє нечіткі уявлення про способи вирішення професійно орієнтованої проблеми

Підсумкова оцінка виводиться як сума балів за першу (тест – max 80) та другу (усна відповідь – max 20) частини кваліфікаційного екзамену. Загальна кількість балів за виконання завдання кваліфікаційного екзамену з додаткової спеціалізації – 100 балів.

Шкала оцінювання кваліфікаційного екзамену зі спеціальності 012 Дошкільна освіта

Обсяг виконаних завдань (%)	Кількість балів	Рейтингова оцінка	Значення оцінки
90% – 100%	90-100	A	Відмінно
82% – 89%	82-89	B	Добре
75% – 81%	75-81	C	Добре
69% – 74%	69-74	D	Задовільно
60% – 68%	60-68	E	Задовільно
Менше 60%	Не здано	-	-

Шкала оцінювання екзамену

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – високий рівень знань (умінь) / виконання, з можливими незначними недоліками (помилками)
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) / виконання, без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) / змістовна робота, з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) / виконання, зі значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімальний можливий допустимий рівень знань (умінь) / виконання для подальшого навчання або професійної діяльності
F	35-59 балів	Незадовільно – низький рівень знань, недостатній для подальшого навчання або професійної діяльності

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

ОСНОВИ ФАХОВОГО СТАНОВЛЕННЯ

ЛІДЕРСТВО СЛУЖІННЯ

Організаційно-психологічні особливості адаптації до навчання в Університеті. Поняття «лідерство», «Лідерство-служіння». Лідерство-служіння в житті Університету. Лідери, їх типи та ознаки. Особистісні якості лідера. Роль лідера у формуванні культури команди. Лідер як харизматична особистість. Конфлікти, їх попередження та вирішення з позицій лідера. Тайм-менеджмент для становлення лідера. Компетентності керівника-лідера. Лідерський потенціал особистості. Основні фактори, що впливають на розвиток лідерського потенціалу. Модель (п'ять етапів) самокерівного навчання за Р. Бояцисом.

Структура лідерського потенціалу особистості (мотивація до успіху, готовність до ризику, емпатія відповідальність, комунікабельність, цілеспрямованість, наполегливість, урівноваженість, розсудливість, позитивна адекватна самооцінка, впевненість у собі, щирість, розвинута інтуїція, чутливість, рішучість, інноваційність, критичне мислення).

Методи розвитку лідерських компетенцій. Професійно-психологічний тренінг як інтерактивний метод навчання і розвитку, у процесі реалізації якого відбуваються передбачувані зміни якостей особистості та властивостей поведінки суб'єктів професійної діяльності, а також здійснюється формування нових знань, умінь, навичок.

Показники ефективності командної діяльності. Система дій командної діяльності. Поняття корпоративна культура. Характерні ознаки участі студента у командній діяльності

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА

Сутність і зміст понять: «інклюзивна освіта», «інклюзивне навчання», «особа з особливими освітніми потребами», «рівні підтримки здобувачів освіти з ООП». Завдання, принципи та функції інклюзивної освіти. Поняття «сегрегація», «інтеграція», «інклюзія», «виключення». Основні бар'єри на шляху впровадження інклюзивної освіти: фізичні, інформаційні, інституційні, ментальні. Наявні виклики. Концептуальні засади розвитку інклюзивної освіти дітей з ООП. Концепція нормалізації та теорія включення. Середовище, дружнє для дитини у межах концепції ЮНІСЕФ. Система надання освітніх послуг дітям з ООП.

Ендогенні і екзогенні чинники розвитку. Відхилення від стадії вікового розвитку. Види дизонтогенезу. Види порушень відповідно до сфери психофізичного розвитку. Категорії дітей з ООП. Підходи до особливих освітніх потреб у Міжнародній класифікації функціонування, обмежень

життєдіяльності та здоров'я. Особливі освітні потреби, пов'язані з подоланням труднощів у розвитку, соціалізації та адаптації. Інклюзивна культура вихователя. Інклюзивна культура в ЗДО. Деонтологія інклюзивної педагогіки. Сімейне виховання дітей з ООП.

Визначення категорій (типологій) освітніх труднощів у здобувачів освіти з особливими освітніми потребами. Виявлення освітніх труднощів особи та/або інших обставин, які впливають на якість освітнього процесу відповідно до віку дитини. Команда психолого-педагогічного супроводу: основні завдання, склад, основні функції членів команди.

Роль батьків у роботі команди психолого-педагогічного супроводу. Роль інклюзивно-ресурсного центру у забезпеченні якісного освітнього процесу з інклюзивним навчанням. Індивідуальна програма розвитку дитини з ООП як документ реалізації індивідуальної освітньої траєкторії. Технологія розроблення індивідуальної програми розвитку. Етапи і моніторинг виконання індивідуальної програми розвитку. Надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг, професійне співробітництво в інклюзивному закладі дошкільної освіти.

Універсальний дизайн у сфері освіти. Принципи універсального дизайну. Зовнішній і внутрішній дизайн закладів освіти. Поняття «інклюзивне освітнє середовище». Особливості застосування універсального дизайну в інклюзивному освітньому середовищі. Доступність та якість інклюзивної освіти. Архітектурна доступність, інформаційна доступність, розумне пристосування. Облаштування просторово-фізичного інклюзивного освітнього середовища для дітей з ООП. Медіатека та ресурсна кімната. створення інклюзивного освітнього середовища, подолання бар'єрів на шляху організації та впровадження інклюзивного навчання.

ПРОФЕСІЙНЕ ДОКУМЕНТУВАННЯ

Політики, що мають бути враховані при організації освітнього процесу в ЗДО. Обов'язкові документи в роботі вихователя: план роботи; журнал обліку щоденного відвідування дітьми групи; книга відомостей про дітей та їхніх батьків; листок здоров'я дітей. Види планування: перспективне та календарне.

Професійна документація вихователя, який здійснює моніторинг досягнень вихованців: інтерв'ювання, картки спостережень.

Документи, які визначають діяльність вихователя з питань взаємодії з батьками. Форми взаємодії з батьками з урахуванням 6-ти принципів травма-інформованості. Просвітництво батьків з питань взаємодії з дітьми на основі травма-інформованого підходу

МЕТОДИКА ПІЗНАВАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ДИТИНИ

Сучасні дослідження пізнавального розвитку дітей раннього і дошкільного віку (О. Брежнева, Г. Жаровцева, Н. Грамма, К. Крутій, С. Ладивір). Психологічні особливості розвитку пізнавальної сфери дітей раннього

і дошкільного віку. Компоненти розвитку пізнавальної сфери: пізнавальні процеси (сприйняття, увага, пам'ять, уявлення, мислення); інформація (досвід і досягнення, накопичені людством на шляху пізнання світу); ставлення до світу (емоційна реакція на окремі об'єкти, предмети, явища і події нашого світу).

Особливості пізнавального розвитку дітей раннього віку. Особливості психолого-педагогічного супроводу пізнавального розвитку дітей раннього віку. Особливості пізнавального розвитку дітей дошкільного віку. Показники пізнавального розвитку дітей четвертого, п'ятого, шостого років життя. Особливості психолого-педагогічного супроводу пізнавального розвитку дітей дошкільного віку. Методи і прийоми пізнавального розвитку дітей, засоби і способи пізнання світу.

Мнемотехніка як засіб розвитку пізнавальних здібностей дошкільників. Методика використання кольорових паличок Кьюїзенера, логічних блоків З. Дьенеша у освітній взаємодії з дітьми та значення у пізнавальному розвитку дитини. Ознайомлення з технологією «Логіки Світу» (І. Стеценко) (круги Лурія, круги Еллера), використання у взаємодії з дітьми дошкільного віку. Значення методу проєктів у пізнавальному розвитку. Ознайомлення з методикою танграму. Використання опорних схем, коректурних таблиць Н. Гавриш. Лего. Комп'ютерні та мультимедійні технології.

Сучасні підходи до формування природничо-екологічної компетентності та початкових уявлень про поведінку, що зорієнтована на сталий розвиток дітей дошкільного віку (Г. Беленька, Н. Гавриш, О. Пометун, О. Половіна, О. Саприкіна та ін.): екологічний, естетико-екологічний, середовищний, діяльнісний, інтегрований. Напрями формування природничо-екологічної компетентності дітей дошкільного віку.

Сучасні форми організації освітнього процесу в рамках формування природничо-екологічної компетентності та навичок сталого розвитку у дітей дошкільного віку. Засоби формування природничо-екологічної компетентності та навичок сталого розвитку у дітей дошкільного віку. Методи формування природничо-екологічної компетентності та навичок сталого розвитку у дітей дошкільного віку. Класифікація методів.

Технології формування природничо-екологічної компетентності дітей дошкільного віку та навичок сталого розвитку для дітей старшого дошкільного віку. Поняття про авторські технології формування екологічної культури. Формування емоційної сфери дітей дошкільного віку засобами природи. Формування екологічної культури дітей дошкільного віку засобами казки (А. Беленька, Т. Науменко). Формування естетичного ставлення до природи засобами образотворчого мистецтва (А. Беленька, О. Половіна).

Предметно-практична, технологічна компетентність дітей раннього і дошкільного віку: значимість, поняття, характеристики. Роль педагога дошкільної освіти як фасилітатора у розвитку предметно-практичних, технологічних умінь дітей дошкільного віку необхідних для життя і подальшого навчання.

Організаційно-педагогічні умови формування предметно-практичної, технологічної компетентності дітей раннього і дошкільного віку в різних видах діяльності. Особливості формування предметно-практичної, технологічної

компетентності в різних видах діяльності.

Особливості розвитку сенсорно-пізнавальної сфери дошкільників. Характеристика та вплив розвивального середовища на формування сенсорно-пізнавальної компетентності дітей дошкільного віку. Алгоритм організації пізнавальної діяльності. Засоби формування сенсорно-пізнавальної компетентності.

Характеристика логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку. Інноваційні підходи до формування елементарних математичних уявлень (Н. Баглаєва, О. Брежнєва, Л. Зайцева, Т. Павлюк, Т. Степанова, С. Татарінова,

К. Щербакова та ін.) та логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку

(О. Брежнєва, Г. Грама, І. Грама, Л. Зайцева, Л. Іщенко, К. Крутій, Л. Плетеницька, Н. Непомняща, С. Скворцова, Т. Пагута, Т. Степанова, К. Щербакова та ін.). Основні форми математичної освіти дітей раннього та дошкільного віку. Сучасні технології логіко-математичного розвитку дітей.

Зміст, завдання, форми організації і методики керівництва дослідно-експериментальної діяльності дітей дошкільного віку. Умови ефективної організації дитячого експериментування та винахідництва. Врахування інклюзивних підходів під час дослідницько-експериментальної діяльності дітей дошкільного віку в ЗДО.

Сутність і структура сенсорно-пізнавального середовища як фактору пізнавального розвитку дітей. Форми взаємодії дітей в сенсорно-пізнавальному середовищі ЗДО.

Педагогічний супровід родини вихованців з пізнавального розвитку дитини. Пізнавальний розвиток дитини в травма-інформованому суспільстві.

АРТОСВІТА ДІТЕЙ РАНЬОГО І ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Базові поняття артосвіти: мистецька компетентність майбутніх вихователів, мистецько-творча компетентність дитини дошкільного віку, складники артосвіти (краса світу й внутрішня краса). Естетика як наука про почуттєве сприймання світу. Психолого-педагогічні основи формування у особистості естетичного ставлення (на основі наукових досліджень, А. Адаської, Н. Аксаріної, Є. Аркіна, І. Беха, Л. Божович, Д. Ельконіна, А. Єремєєва, О. Запорожця, І. Кона, В. Котирло, Б. Кубланова, М. Лісіної, І. Левшина, Д. Леонтєва, О. Мелік-Пашаєва, Н. Менчинської, С. Новосолової, С. Рубінштейна, П. Рудика, Б. Теплової). Мистецтво пауз споглядання. Мистецтво як естетична категорія, форма суспільної свідомості, спосіб відображення життя в художній творчості (Е. Белкіна, О. Комаровська, В. Кудрявцев, Л. Масол, Н. Миропольська, Г. Падалка, О. Рудницька, Т. Турчин та інші). Функції мистецтва: естетична, гедоністична, освітня, сугестивна тощо (Ю. Борєв, М. Каган). Види мистецтва.

Педагогічні виміри понять «компетентність» і «компетентнісний підхід». Дослідження Г. Беленької, Л. Хоружої щодо реалізації компетентнісного підходу в освіті. Мистецько-творча компетентність дітей дошкільного віку:

емоційний, знаннєвий, діяльнісний складники. Паузи вслуховування і споглядання – основа формування мистецько-творчої компетентності. Механізм формування у дітей дошкільного віку компетентності за освітнім напрямом «Дитина у світі мистецтв» Державний стандарт дошкільної освіти (ред. 2021 р.). Створення артпростору в закладі дошкільної освіти.

Поняття інтеграції в дошкільній освіті (Н. Гавриш). Інтегративна функція мистецтва. Врахування інтегративного підходу під час планування освітньої взаємодії з ознайомлення дітей з мистецтвом. Інтеграція в ознайомленні дітей із живописом, графікою, скульптурою, архітектурою, декоративно-ужитковим мистецтвом. Інтегративність в художньо-продуктивній діяльності дітей дошкільного віку (малювання, ліплення, аплікація). Інтегративність як ознака музичної діяльності (слухання, співи, музично-ритмічні рухи). Інтегративність у театралізованій діяльності дітей дошкільного віку.

Вектори артосвіти. Орієнтири супроводу артосвіти дітей дошкільного віку: супровід-співробітництво та супровід-ініціювання. Форми артосвіти в ЗДО: мистецькі (арт) або художньо-педагогічні спілкування, творчі проекти (артпроекти), комунікація в мистецтві, артекскурсії, артмайстерні, артігри, живописні перформанси. Гігієнічні та естетичні вимоги до проведення мистецьких форм освітньої взаємодії. Етапи проведення мистецьких форм освітньої взаємодії: проєктивний, діяльнісний, результативно-аналітичний. Методи артосвіти: базові методи (паузи вслуховування і паузи споглядання), наочні (візуальні), практичні, словесні (аудіальні), інформаційно-рецептивні, репродуктивні, евристичні. Стимулювання творчої активності дітей дошкільного віку (на основі досліджень К. Демчик, О. Дронової, Т. Житнік, О. Іваненко, І. Карабаєвої, О. Половіної, В. Рагозіної, О. Саприкіної, Г. Сухорукової, Л. Шульги). Образотворення як інструмент поліфонічного сприймання світу. Визначальні принципи образотворення: значимість власної діяльності та відмова від зразку. Поняття про метод креативної структурованої імпровізації МКСІ (Олег Драч). Алгоритм вертикалі образотворення: зерно образу, внутрішній персонаж, асоціативна поведінка (зовнішньорухова та внутрішньо чуттєвомисленнєва). Види емоційно-зорієнтованого образотворення: «Free painting», пластичне образотворення, конструктивне образотворення. Особливості впровадження технології образотворення у різних вікових групах. Організація самостійної художньої діяльності дітей в закладі дошкільної освіти. Складники самостійної художньої діяльності дітей дошкільного віку. Особливості самостійної художньої діяльності дітей у різних вікових групах. Вимоги до розвивального естетичного середовища. Складники розвивально-естетичного середовища у різних вікових групах. Створення умов для самостійної художньої діяльності у ЗДО та сім'ї.

Роль театрального мистецтва у формуванні особистості. Театральна культура педагога. Організація і проведення театральних вистав у закладі дошкільної освіти. Інсценізація художніх творів. Напрями ознайомлення дітей дошкільного віку з театральним мистецтвом: безпосереднє; опосередковане (розповіді, альбоми, радіо, грамзапис, телевізор, комп'ютер; самостійна художня діяльність). Ознайомлення дітей з театром як культурною установою. Таємниці театральних професій. Поведінка в театрі (театральний етикет).

Використання мистецтва театру в діяльності вихователів. Роль театралізованих ігор (С. Русова, О. Антипіна, Л. Артемова, Г. Михайлова, М. Маньова, Е. Чурилова). Види дитячих театрів (традиційний, нетрадиційний). Види театралізованої діяльності (за способом організації (індивідуальні/колективні); за змістом театралізованої діяльності (майстерня юного актора, інсценізації); за видами ігрового матеріалу (театр ляльок, театр іграшок, пальчиковий театр тощо). Організація театралізованої діяльності в різних вікових групах. Акторське тренування. Засоби образної та емоційної виразності. Міміка та пантоміма. Інтонація. Дитячий варіант «аутотренінгу». «Гра для себе». Акторські здібності дітей дошкільного віку. Психолого-педагогічні основи музичного виховання дітей дошкільного віку (Н. Ветлугіна, О. Іваненко, Р. Зінич, І. Рудченко, Р. Савченко, С. Шоломович). Музичні здібності та задатки. Види музичної діяльності дітей дошкільного віку. Особливості використання музичних творів для слухання під час освітньої взаємодії: мистецької, з розвитку мовлення, ознайомлення з природою тощо. Роль вихователя у навчанні дітей співу: охорона дитячого голосу, методи та прийоми навчання співу, етапи розучування пісні. Організація музично-ритмічної діяльності дітей в групі закладу дошкільної освіти: ритмічні хвилинки, музично-ритмічні вправи, музичні руханки, музичні паузи та музичні привітання. Використання музики в повсякденному житті дітей у закладі дошкільної освіти. Музичний супровід різних видів дитячої діяльності: ігрова, пізнавальна, рухова тощо. Реалізація співпраці музичного керівника та вихователя під час організації різних форм музичної діяльності. Музичне виховання в сім'ї.

ІНОЗЕМНА МОВА З МЕТОДИКОЮ НАВЧАННЯ

Утворення часів в англійській мові. Типи та структура питальних речень. Форми англійського дієслова - герундій, дієприкметник, інфінітив. Особливості вживання модальних дієслів. Типи та правила використання умовних речень.

Резюме як важлива складова в процесі пошуку роботи.

Створення профілю на LinkedIn. Мистецтво публічного виступу перед академічною спільнотою. Проголошення доповіді за результатами проекту групи, на семінарському занятті, на конференції, або у неформальному контексті.

Академічна доброчесність. Фундаментальні цінності дотримання академічної доброчесності. Норми та правила спілкування в інтернеті. Участь в онлайн-конференції. Культура коментування доповідей учасників онлайн-зустрічі та надання зворотного зв'язку. Етикет роботи на онлайн-занятті.

Тематика лекцій на TED talk. Спікери та аудиторія. Найпопулярніші доповіді на TED talk.

Сучасні способи комунікації. Різні типи спілкування.

Навички читання. Звички надзвичайно ефективних людей Стівена Кові (Reading skills. Habits of highly effective people by Stephen Covey)

Навички письма. Академічне письмо (Writing skills. Academic writing). Лінгводидактичні засади навчання англійської мови дітей дошкільного віку.

Огляд основних теорій оволодіння іноземною мовою. Загальнодидактичні та методичні принципи навчання іноземної мови. Підходи до навчання АМ. Історія методів та підходів до навчання АМ. Навчання АМ у постметодичну епоху. Мовленнєва компетентність дітей дошкільного віку у сфері іноземної мови. Емоційно-ціннісне ставлення дитини дошкільного віку до спілкування іноземною мовою.

Вправа як базова категорія методики навчання іноземних мов. Структура ігрової вправи. Питання на перевірку розуміння завдання вправи. Мета навчання лексичного матеріалу. Шляхи семантизації значення лексичних одиниць. Метод TPR. Алгоритм створення комунікативної ситуації з метою навчання іншомовного лексико-граматичного матеріалу. Імплицитний підхід до навчання лексико-граматичного матеріалу дітей.

Навички аудіювання. Послідовність етапів на навчання аудіюванню. Система вправ на навчання аудіюванню дітей дошкільного віку. Вимоги до аудіо- та відеоматеріалів у навчанні аудіюванню дітей дошкільного віку. Формування фонетичних навичок дітей дошкільного віку. Шляхи навчання фонетичного матеріалу. Система вправ на навчання фонетичного матеріалу. Методична типологія фонем. Навчання ритміко-інтонаційних моделей АМ.

Навчання діалогічного та монологічного мовлення. Вправи на навчання діалогічного та монологічного мовлення. Мовленнєвий зразок та організаційний вокабуляр як основа навчання дітей дошкільного віку говорінню. Роль контрольованої та вільної практики у навчанні діалогічного та монологічного мовлення.

Фонологічне усвідомлення як основа для навчання елементів техніки читання. Навчання техніки читання методом цілих слів. Прийоми навчання слів Фрай та Долч ("sight words"). Формування навичок фонологічного усвідомлення за методом Майкла Хегерті. Навчання техніки читання методом фоніксів. Читання в колі як одна із форм навчання елементів техніки читання.

Технологія гейміфікації освітнього процесу. Технологія контекстно-мовного навчання. Технологія соціально-емоційного та етичного навчання. Проектна технологія. Технологія мовного портфолію. Технологія модифікованої казки. Технологія інтерактивного навчання. Технологія мобільного навчання.

Шляхи формувального оцінювання рівня сформованості мовної та мовленнєвої компетенції дітей дошкільного віку на заняттях ІМ у ЗДО.

Урахування вікових та індивідуальних особливостей дітей дошкільного віку у навчанні ІМ. Створення позитивного мікроклімату заняття. Створення безпечного простору заняття з АМ. Основи впровадження травма-інформованого підходу на заняттях з ІМ.

Планування свят та розваг у ЗДО. Урахування специфіки ЗДО, сезонності та опанованого матеріалу при виборі тематики розваг та свят іноземною мовою.

ТЕХНОЛОГІЇ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖЕННЯ ДИТИНИ

Актуальність проблеми формування компетентності у дітей дошкільного віку в галузі здоров'я та фізичного розвитку (Т. Андрющенко, О. Богініч, Е.

Вільчковський, Н. Денисенко, О. Курок, Н. Левінець, Н. Лісневська та ін.).

Здоров'я як категорія особистісних, суспільних та загальнолюдських цінностей. Забезпечення системи здорового способу життя в умовах ЗДО. Сутність здоров'язбережувального середовища ЗДО. Ефективне використання здоров'язбережувальних технологій в освітньому процесі ЗДО.

Морфофункціональне забезпечення рухової активності дітей раннього і дошкільного віку. Обумовленість завдань фізичного виховання дітей дошкільного віку анатомічними і психофізіологічними особливостями їхнього організму. Комплексний підхід у реалізації завдань фізичного виховання дітей дошкільного віку.

Основи навчання і розвитку дітей дошкільного віку в процесі фізичного виховання. Співвідношення дидактичних методів і прийомів навчання на різних етапах формування рухової навички у дітей дошкільного віку.

Зміст та методика навчання основних рухів дітей дошкільного віку. Методика проведення загальнорозвивальних вправ з дітьми дошкільного віку.

Ігрові технології у системі фізичного виховання дітей дошкільного віку. Характеристика рухливих ігор як засобу та методу фізичного виховання дітей дошкільного віку. Класифікація рухливих ігор. Особливості методики проведення рухливих ігор з дітьми дошкільного віку.

Технології проведення занять з фізичної культури в ЗДО. Методика проведення занять з фізичної культури в різних вікових групах. Особливості організації та методики проведення занять з фізичної культури на повітрі. Способи організації дітей на занятті з фізичної культури. Моторна щільність фізкультурного заняття. Шляхи регулювання фізичного, емоційного та психічного навантаження під час заняття. Оптимальний вибір основних рухів для основної частини занять. Технологічна карта фізкультурного заняття. Критерії результативності завдань на занятті з фізичної культури. Педагогічні умови підвищення рухової активності дітей дошкільного віку під час занять з фізичної культури. Попередження травматизму під час проведення фізкультурних занять у залі та на повітрі, забезпечення страхування під час виконання основних рухів.

Технології проведення фізкультурно-оздоровчих заходів з дітьми дошкільного віку. Види фізкультурно-оздоровчих заходів. Значення ранкової гімнастики. Структура і зміст ранкової гімнастики в залі та на повітрі. Значення, види і структура гімнастики після сну.

Обґрунтування необхідності проведення малих форм активного відпочинку. Вимоги до підбору вправ для фізкультхвилинки. Зміст фізкультурних пауз. Варіанти проведення фізкультхвилинки та фізкультпауз.

Технології забезпечення рухової активності дітей дошкільного віку у повсякденній життєдіяльності в ЗДО. Характеристика активних форм організації фізичного виховання: фізкультурні розваги та свята, Дні здоров'я.

Варіанти фізкультурних розваг для дітей молодшого і старшого дошкільного віку. Фізкультурні свята у системі фізичного виховання дітей дошкільного віку. Дні здоров'я у системі фізичного виховання дітей дошкільного віку. Індивідуальна робота з дітьми з фізичного виховання, її мета,

зміст, організація, методика проведення. Організація самостійної рухової діяльності дітей дошкільного віку.

Проблема використання загартувальних заходів у практиці ЗДО. Метод поступового дозованого зниження температур впливу (повітряні, сонячні ванни, різні водні процедури місцевого і загального характеру: обтирання, обливання, ножні ванни та ін.). Природні методи загартування, що найбільш прийнятні для ЗДО (прогулянки, умивання, передбачені розпорядком дня дітей, полегшений одяг, ходьба босоніж та ін.).

Вікові особливості розвитку організму дітей раннього віку. Особливості розвитку моторики дітей раннього віку. Специфіка завдань фізичного виховання та оздоровлення дітей раннього віку. Особливості застосування засобів фізичного виховання та оздоровлення дітей раннього віку. Форми організації фізичного виховання дітей раннього віку.

Планування здоров'язбережувальної діяльності в ЗДО. Реалізація дидактичних принципів при розподілі програмового матеріалу у перспективному плані. Принцип прогресування.

Основні напрями діагностики у фізичному вихованні дітей дошкільного віку: моніторинг стану здоров'я; моніторинг фізичного розвитку; діагностика рухової (фізичної) підготовленості; визначення моторної щільності заняття з фізичної культури; визначення реакції організму дитини на фізичне навантаження під час проведення заняття з фізичної культури.

Значення розвивального фізкультурно-ігрового середовища для фізичного розвитку дитини. Вимоги до проектування фізкультурно-ігрового середовища. Вимоги до фізкультурного обладнання. Запобігання травматизму. Специфіка фізкультурно-ігрового середовища у різних вікових групах. Використання нетипового фізкультурного обладнання під час організації різних форм роботи з фізичного виховання.

Технологічний підхід у фізичному вихованні як спосіб якісної зміни конкретної педагогічної реалії.

Поняття про активний та пасивний руховий режим. Ознаки пасивного рухового режиму. Наслідки пасивного рухового режиму. Значення рухового режиму для організації фізичного виховання та прогнозування здоров'я, фізичного розвитку, рухової підготовленості дітей дошкільного віку в ЗДО.

Шляхи оптимізації рухової активності дітей дошкільного віку на заняттях з фізичної культури. Шляхи оптимізації рухової активності дітей дошкільного віку під час різних форм роботи з фізичного виховання у повсякденному житті. Вплив гри на підвищення рухової активності дошкільників на заняттях з фізичного виховання та у повсякденному житті.

Взаємодія як триєдність суб'єктів «педагоги- діти- батьки». Роль взаємної трансляції у змісті і формах фізичного виховання дітей, де родина – головний інститут виховання здорової дитини, ЗДО – джерело інформації про засоби здоров'я і розвитку дитини.

ТЕХНОЛОГІЇ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ ДИТИНИ ТА ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ЛІТЕРАТУРОЮ

Мовна й мовленнєва компетентність. Складники розвитку мовлення: звукова культура, словник, формування граматично правильного мовлення, зв'язне мовлення. Завдання, зміст, методи і прийоми формування звукової культури, словника, зв'язного мовлення дітей раннього й дошкільного віку. Мовленнєві ігри та вправи – основний метод формування кожного структурного складника розвитку мовлення. Роль малих жанрів фольклору та художньої літератури у формуванні розвитку мовлення дітей раннього й дошкільного віку.

Методика планування та проведення діалогів і полілогів, вимоги до організації, тематика й зміст у кожній віковій групі. Види запитань вихователя, вимоги до запитань та відповідей дітей. Мовленнєвий етикет дошкільника, сучасні дослідження. Культура мовленнєвого спілкування дітей.

Інтеграція діяльності вихователя та вчителя-логопеда.

Сучасні вектори реалізації наступності й перспективності розвитку мовлення в закладах дошкільної освіти та першому класі школи.

Використання віршів для покращення звуковимови, збагачення лексики: технологія вивчення віршів напам'ять (Вальдорфська педагогіка); методика І. Боровик «Артикуляційні вправи»; методика Н. Ценіної «Цукерочка» (усунення порушень звукової структури слова).

Розв'язання інтегрованих завдань (звукова культура, словник, формування граматично правильного мовлення, зв'язне мовлення) за допомогою інноваційних методик і технологій: методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей у дошкільних навчальних закладах (Алла Богущ, Наталія Гавриш, Тетяна Котик); методика українознавчого мовлення «Сонечко мандрує Україною» (Наталія Гавриш, Олена Стаєнна); кольорові палички Джорджа Кюїзенера, блоки Золтана Дьєнеша; ТРВЗ (теорія рішення винахідницьких завдань), мнемотехніка, ейдетика для малюків Ольги Пашенко; логіки світу Ірини Стеценко; музична педагогіка Карла Орфа; кінезіологічні вправи (вплив на корекцію мовних порушень, попередження дислексії та дисграфії) тощо.

Практичне використання коректурних таблиць Наталії Гавриш. Методика використання схем-моделей у лексично-граматичній роботі (Катерина Крутій).

Методики діагностування й формування мовленнєвої діяльності.

Використання інноваційних освітніх технологій для стимулювання дитячих розповідей: методика ознайомлення з дидактичними й художніми картинками (Алла Богущ, Наталія Гавриш); методика Алли Богущ для дітей молодшого дошкільного віку «Розповідаємо разом»; методика розповіді за ілюстраціями для дітей старшого віку Олександри Білан; методика виховання казкою (Лариса Фесюкова); методика використання схем-моделей для навчання дітей описовим розповідям (Тетяна Ткаченко).

Характеристика ігрових технологій у мовленнєвій діяльності дітей раннього й дошкільного віку. Методика мовленнєвого супроводу словесних ігор (Алла Богущ). Ігри-стратегії та квест-технології Олени Стаєнної в

мовленнєвій діяльності. Методика планування й організації сюжетно-рольових, творчих і режисерських ігор Катерини Карасьової. Lego-технології.

Технології використання інтелектуально-мовленнєвих ігор. Технологія рефлексійного підходу Інни Кондратець як засіб особистісно зорієнтованого підходу до дітей (рефлексійні вправи) молодшого й старшого дошкільного віку.

Роль розвивального простору в ефективному розгортанні ігрових технологій із дітьми раннього й дошкільного віку.

Класифікації інтерактивних технологій: 1) технології кооперованої взаємодії; колективно-групової взаємодії; ситуативного моделювання; опрацювання дискусійних питань; 2) за формами організації освітньої діяльності; за цільовим призначенням; за характером діяльності; за характером взаємодії: за ступенем прояву самостійності (творчості) учасників).

Планування та впровадження інтерактивних технологій з дітьми дошкільного віку.

Специфіка дитячої літератури (доступність змісту, простота та динамічність розвитку сюжету, яскравість та емоційна насиченість образів, багатство і виразність мови). Роль дитячої літератури в духовному розвитку дітей дошкільного віку, збагаченні уявлень дітей про довкілля, формуванні картини світу й чуттєвої культури.

Родинні читання та філософські години як засіб виховання в дітей любові до книжки, пізнавального інтересу та забезпечення комунікативного спілкування між дорослими й дітьми.

Специфіка використання художньої літератури в просторі закладу дошкільної освіти. Типові помилки вихователів ЗДО в плануванні й організації ознайомлення дітей із літературою. Місце художніх текстів в освітніх формах і фрагментах життєдіяльності дітей у ЗДО. Педагогічні вимоги до читання літературних творів. Класифікація форм.

Особливості взаємодії педагога з художнім тестом. Методика художнього читання та розповідання в різних вікових групах. Усвідомлення авторських смислів і посилів. Форми взаємодії дітей дошкільного віку з художніми текстами.

Характеристика профільних літературних методів (біографічний, рефлексійний, евристично-пошуковий або дослідницький, творчий або творчого читання, рольовий, метафори та аналогії, коментованого читання).

Роль читацької рефлексії в особистісному сприйнятті вихователем текстів і підготовці евристично-пошукових і рефлексійно-творчих запитань. Підготовча робота зі словником та художніми засобами літературних творів.

Планування та організації читання та аналізу художніх текстів.

Методика ознайомлення дітей з малими фольклорними жанрами. Методика ознайомлення з народними та авторськими казками. Методика ознайомлення з життям і творчістю письменників. Методика ознайомлення з поетичними творами; сучасні погляди науковців і практиків щодо заучування віршів дітьми напам'ять. Методика використання художніх ілюстрацій.

Використання інноваційних методик і технологій у взаємодії з літературними текстами. Сутність технології рефлексійного підходу до взаємодії з художнім текстом (Інна Кондратець). Мистецтво запитань: види

запитань, особливості використання рефлексійних запитань. Емоційна рефлексія та емоційний інтелект у взаємодії з літературними творами

Місце художньо-мовленнєвої діяльності в тематичних проєктах. Планування й використання мовленнєвих і літературних ігор та вправ у пізнавальних проєктах.

Особистісно зорієнтований підхід до дітей з особливими потребами в реалізації проєктів у ЗДО.

Види літературних проєктів: монолітературний, тематичний полілітературний, полілітературний персоналізований – твори одного автора. Способи конструювання літературних проєктів за І. Кіндрат (один твір – кілька ідей – кілька днів; одна тема – кілька творів; один твір – один тематичний день та ін.).

Авторські літературні проєкти Наталії Гавриш та Інни Кіндрат. Методичний конструктор – один із способі планування проєктів. Етапи конструювання літературних проєктів. Складники реалізації літературного проєкту. Текстоцентричний підхід у плануванні проєкту.

Вимоги до планування й організації літературних проєктів. Визначення виду літературного проєкту. Вибір мовних особливостей твору і основних мовленнєвих маркерів для поглибленого ознайомлення з дітьми

Поняття самостійної художньої діяльності (СХД). Особливості планування й супроводу вихователем самостійної художньої діяльності в ЗДО. Типові помилки вихователів щодо організації СХД. Основні правила підготовки та організації СХД у різних дошкільних групах. Акцентуація цілей самостійної художньої діяльності на формування мовленнєвої, комунікативної, художньо-мовленнєвої компетентностей, основ читацької рефлексії.

Художньо-мовленнєве середовище, розвивальний потенціал мовленнєвого й літературного середовища. Сучасні підходи до наповнення розвивально-ігрових осередків.

Стимулювання мовленнєвої активності та закладання основ читацької компетентності дітей у процесі мистецького образотворення. Художньо-мовленнєвий супровід художньо-продуктивної діяльності дітей молодшого і старшого дошкільного віку. Організація театральнo-мовленнєвої та музично-мовленнєвої діяльності в дошкільних групах ЗДО. Мовленнєвий і літературно-просвітницький потенціал інсценування й театральних ігор.

Технологія образотворення Олени Половіної. Образотворення як інструмент поліфонічного сприймання світу. Визначальні принципи образотворення: значимість власної діяльності та відмова від зразку. Інструментарій технології образотворення

ПЕДАГОГІКА ДІТЕЙ РАНЬОГО І ПЕРЕДШКІЛЬНОГО ВІКУ

Дитинство як соціально-педагогічне явище (Іван Бех, Алла Богуш, Олександр Запорожець, Григорій Костюк, Віра Котирло, Олександр Кочерга, Світлана Ладивір, Тамара Поніманська, Василь Сухомлинський). Ретроспективний аналіз феномену «дитинство» (Філіпп Арієс, Ллойд Демоз,

Маргарет Мід). Портрет сучасного дошкільника: наукові дослідження Ольги Байер, Ганни Беленької, Наталії Гавриш, Ілона Дичківська, Тамари Піроженко, Ганни Цветкової. Сучасні наукові розвідки стосовно цілісного розвитку дитини (Ольга Байер, Наталія Гавриш, Олена Кононко, Світлана Курінна, Світлана Ладивір, Тамара Піроженко). Формування у дитини ціннісного ставлення до соціуму, власного життя та здоров'я, предметів та явищ природного та соціального довкілля (на основі наукових розвідок Ольги Богініч, Едуарда Вільчковського, Наталії Дятленко, Лариси Зайцевої, Лариси Зданевич, Олени Половіної, Юлії Приходько, Ольги Рейпольської, Олени Стаєнної, Алли Чаговець та ін.). Психологічні та педагогічні поняття: «розвиток», «супровід», «освіта».

Особистість дитини як суб'єкт освітнього процесу. Періодизація дитинства. Педагогічний алогізм «ранній розвиток». Дослідження, які стосуються розвитку дітей раннього віку: Наталія Гавриш, Тетяна Гурковська, Оксана Дурманенко, Лія Олійник, Вікторія Рагозіна, Надія Рогальська та ін. Поняття про пре-перинатальний період розвитку та його особливості. Криза новонародженого. Технологія Марі Аучер «Співаючий пологовий будинок». Період немовляти та його особливості: від народження до року. Дитина другого року життя: розширення простору, сенсорний досвід як основа допитливості. Поняття «сенсорний голод» та його негативні наслідки. Дитина третього року життя: криза трьох років як основа самостійності та становлення Я дитини. Формування з раннього віку навички дивитися і бачити, слухати і чути як основа розвитку базових якостей особистості.

Поняття «життєва компетентність». Складники життєвої компетентності: здоров'язбережувальна, особистісно-оцінна, родинно-побутова, соціально-комунікативна, природничо-екологічна, предметно-практична, мистецько-творча, ігрова, сенсорно-пізнавальна. Ціннісний підхід у формуванні життєвої компетентності дитини. Класифікації цінностей: Генріх Ріккерт (нім. Heinrich Rickert), Гуго Мюнстерберг, Макс Шелер (нім. Max Scheler), Іван Гобрі. Середовище як важливий чинник формування життєвої компетентності. Вільний вибір – основа сучасного розвивального середовища. Аксіологічна й прикладна спрямованість освітнього процесу в закладі дошкільної освіти. Безпека та ненасильницьке спілкування. Інтегрований та імерсійний характер освітнього процесу.

Сучасна система дошкільної освіти: мережа закладів дошкільної освіти; установи, що здійснюють науково-методичний супровід дошкільної освіти; органи управління дошкільною освітою; основні законодавчі документи галузі дошкільної освіти (Закон про дошкільну освіту, ДСДО – державний стандарт дошкільної освіти в Україні, концепція розвитку дітей раннього та дошкільного віку тощо). Особливості педагогічного супроводу фрагментів життєдіяльності дітей раннього й передшкільного віку. Сучасні форми освітньої взаємодії та педагогічного супроводу: педагогічне спілкування, художньо-педагогічне спілкування, проєкт, квест, ігри-стратегії, акції, віртуальні й реальні екскурсії, заняття як особлива форма спілкування тощо. Індивідуальні форми взаємодії з дітьми. Час освітньої взаємодії в розпорядку дня. Провідні принципи організації освітнього процесу на аксіологічних засадах. Дошкільна зрілість

дитини – результат здобуття дошкільної освіти.

Біологічні та соціальні чинники становлення особистості дитини. Нейрофізіологічні особливості дитини від народження до вступу до школи. Екологія дитинства. Амбіції батьків, їх проекція на дитину та наслідки. Виховні шаблони, стереотипи: виклики, ризики. Характеристика засобів виховних впливів на дитину в онтогенезі: природа, культура. Взаємодія дитини з природою як основа формування гармонійного світосприйняття. Дорослий як носій та транслятор культури. Рефлексійна культура педагога (на основі наукових досліджень Інни Кондратець). Фасилітаторство, модераторство, коучинг як інструмент розвитку базових якостей особистості дитини (довільність, самостійність і відповідальність, креативність, ініціативність, свобода поведінки і безпечність, самосвідомість, самоставлення, самооцінка).

Міжособистісне партнерство: механізми налагодження партнерської взаємодії. Проекція партнерства: дорослий-дитина, дитина-дитина. Реалізація міжособистісного партнерства дитини і дорослого у провідних видах діяльності немовлячого, раннього й передшкільного періоду життя: безпосередньо-емоційне спілкування, предметно-маніпулятивна діяльність, ігрова діяльність, пізнавальна діяльність. Цінність спілкування як запорука взаєморозуміння між дитиною та дорослим. Технологія інтимно-особистісного типу спілкування та технологія поетапного сходження зростаючої особистості до духовних цінностей Івана Беха. Емоційний інтелект у системі педагогічних цінностей. (на основі досліджень Деніела Гоулмана (Daniel Goleman). Механізми формування основ емоційного інтелекту у дітей раннього та передшкільного віку.

ТЕХНОЛОГІЇ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДИТИНИ

Показники ігрової компетентності. Створення умов для формування ігрової компетентності дошкільника. Характеристика ігрової компетентності дитини відповідно до Стандарту БКДО-2021. Значення теорії ігрової діяльності дітей для дошкільної освіти. Визначення вихідних позицій теорії ігрової діяльності. Характеристика вихідних теорій сучасної наукової інтерпретації ігрової діяльності (Л.Артемова, Р. Жуковська, Т. Маркова, Н. Михайленко, Е.Костяшкін, Б.Кобзар, О.Огородніков, К.Агафонова, Л.Веденісова, Р.Зіміна, В.Чубенко та ін.).

Основні складові педагогічної теорії ігрової діяльності дітей як системна цілісність. Структура ігрової діяльності дітей дошкільного віку. Характеристика структурних компонентів ігрової діяльності (мотиваційний, цільовий, змістовий, процесуально-операційний, контрольо-оцінний, результативний). Середовище як об'єктивна умова розгортання гри. Вплив середовища на гру. Функції ігрової діяльності. Характеристика тенденцій розвитку ігрової діяльності в онтогенезі. Об'єктивні закони та закономірності, за якими розгортається гра. Критерії класифікації ігор дітей. Теорія ігрової діяльності дітей її прикладному педагогічному значенні.

Сутність класифікації ігор дітей дошкільного віку та її педагогічне значення. Проблема класифікації дитячих ігор в історії вітчизняної педагогіки.

Структура гри як критеріальна основа класифікації ігор дітей. Класифікація ігор відповідно до Стандарту БКДО-2021: «Граємо разом з дорослими», «Граємо самостійно».

Вплив наукового потенціалу в Україні на створення низки освітніх програм для дошкільних навчальних закладів, у яких уже означено проблему ігрової діяльності дітей дошкільного віку.

Мета і завдання роботи дошкільних навчальних закладів у чинних програмах, які рекомендовано Міністерством освіти і науки України.

Аналіз нормативно-правових документів, що розкривають особливості організації ігрової діяльності дітей в різних вікових групах в умовах ЗДО.

Діагностичні методики для виявлення ігрових умінь та ігрових навичок дітей дошкільного віку. Особливості добору методик та способи їх обробки. Вимоги до складання протоколу спостережень за процесом ігрової діяльності, складання протоколу бесіди за тематикою гри.

Діагностика міжособистісних стосунків дітей в процесі гри. Особливості діагностування дітей різного віку.

Теоретичні основи побудови перспективного та календарного плану роботи вихователя. Види планування. Особливості включення в перспективний план роботи з організації ігрової діяльності. Складання тематичного плану роботи з організації ігрової діяльності. Вимоги до планування роботи з організації ігрової діяльності дітей в різних вікових групах.

Мобільне предметно-ігрове розвивальне середовище в ЗДО. Педагогічна доцільність створення предметно-ігрового розвивального середовища. Ігровий простір ЗДО, зміст та його складники.

Характеристика основних компонентів ігрового простору в різних вікових групах відповідно до чинних нормативно-правових документів.

Види ігор дітей раннього віку. Вимоги до підбору ігор та ігрових атрибутів для дітей раннього віку. Особливості створення ігрового простору для дітей раннього віку.

Методика організації ігор різного типу в роботі з дітьми раннього віку. Особливості розвитку ігрових дій дітей раннього віку. Методика добору розвивальних ігор відповідно до індивідуальних особливостей дітей раннього віку.

Особливості розвитку творчих ігор в дошкільному дитинстві. Педагогічний супровід творчих ігор дітей дошкільного віку. Система педагогічних методів і прийомів керівництва. Забезпечення продуктивного функціонування всіх структурних компонентів ігрової діяльності. Методика керівництва сюжетно-рольовими, театралізованими та конструктивно-будівельними іграми дітей дошкільного віку.

Роль ігор з правилами в навчанні та вихованні дітей дошкільного віку. Особливості педагогічного супроводу ігор з правилами. Етапи засвоєння правил дітьми дошкільного віку. Методика керівництва дидактичними та рухливими іграми дітей дошкільного віку.

Типологія та класифікація українських народних ігор. Символіка української народної гри. Особливості підбору українських народних ігор в роботі з дітьми дошкільного віку.

Методика організації українських народних ігор в різних вікових групах.

Аналіз поняття «квест». Типологія ігрових квестів: лінійний, штурмовий, комбінований. Особливості створення квестових маршрутів для дітей різного віку. Вимоги до квестових завдань та їх структура. Особливості створення ігрових підказок та їх розташування. Методика проведення ігрових квестів з дітьми різних вікових груп.

Аналіз поняття «гра-стратегія». Структура гри-стратегії та етапи її організації. Вимоги до проблематики ігор. Особливості підготовчої роботи до гри-стратегії. Особливості організації ігор-стратегій з дітьми дошкільного віку в умовах ЗДО. Складання плану розгортання гри-стратегії.

Аналіз поняття «інклюзія». Особливості роботи вихователя в інклюзивних групах. Вимоги до організації ігрової діяльності дітей з особливими освітніми потребами. Організація ігрового середовища в інклюзивних групах. Вимоги до особистості педагога.

ДИТИНА В СОЦІУМІ

Різнобічне визначення сутності феномену «дитинство» в різних наукових галузях (філософських, історичних, етнографічних, культурологічних, психологічних, педагогічних, літературознавчих). Характеристики феномену «дитинство».

Навчально-дисциплінарна (авторитарна) модель взаємодії педагога з дитиною як умова депривації її розвитку. Пріоритетні принципи дисциплінарно-авторитарної моделі взаємодії дорослого з дитиною. Показники деформації стосунків дорослих і дітей у сучасному вітчизняному соціумі. Особистісно орієнтована взаємодія дорослого з дитиною як умова її ефективної соціалізації. Провідні ознаки феномену «дошкільне дитинство» як основа модернізації сучасної вітчизняної дошкільної освіти.

Механізми соціалізації дитини: традиційний, інституціональний, міжособистісний. Компоненти соціалізації дітей раннього й дошкільного віку: стихійна, відносно керована, відносно соціально контрольована.

Соціально-педагогічні умови ефективної соціалізації дітей раннього й дошкільного віку. Чинники (мега-, макро-, мезо- та мікро-) соціалізації дітей раннього й дошкільного віку.

Сутність поняття «соціальне середовище», його значення для соціалізації дитини. Стилі сімейної соціалізації. Недоліки сімейної соціалізації. Соціалізація дітей в умовах суспільно-політичної кризи, воєнного стану держави. Заклад дошкільної освіти як один з інститутів соціалізації дитини. Дитяче співтовариство як умова ефективної соціалізації дитини.

Зміст поняття «первинні основи соціально-громадянської компетентності дітей раннього віку» й «соціально-громадянська компетентність дітей дошкільного віку», актуальність її формування. Компоненти соціально-громадянської компетентності.

Етапи формування соціально-громадянських навичок (за О. Косенчук). Особливості формування соціально-громадянської компетентності дітей в умовах воєнного стану в українській державі.

Вікові особливості розвитку дітей раннього віку як умова ефективного формування основ їх соціально-громадянської компетентності. Криза трьох років життя дитини. Формування основ соціально-громадянської компетентності дітей раннього віку на засадах комплексних та парціальних освітніх програм.

Мета, завдання, зміст, особливості педагогічного супроводу формування первинних основ соціально-громадянської компетентності в межах вікових періодів раннього дитинства (перший (перше, друге півріччя), другий, третій роки життя). Освітнє розвивальне середовище як умова ефективного формування основ соціально-громадянської компетентності малюків.

Формування соціально-громадянської компетентності дітей дошкільного віку в різних видах життєдіяльності (ігрової, комунікативної, здоров'язбережувальної, художньо-естетичної, пошуково-дослідницької тощо).

Педагогічні умови, форми, методи, засоби формування соціально-громадянської компетентності.

Вікові особливості розвитку дітей раннього й дошкільного віку як умова їх ефективного патріотичного виховання. Сутність патріотизму як якості особистості. Мета, завдання, зміст, особливості педагогічного супроводу патріотичного виховання дітей в межах різних вікових періодів дитинства. Патріотичне виховання дітей в умовах воєнного стану держави.

Готовність фахівців дошкільної освіти до формування соціально-громадянської компетентності в дітей раннього й дошкільного віку як компонент їх професійної компетентності. Актуальність та сутність означеної готовності в сукупності її компонентів (ціннісно-мотиваційного, когнітивного, діяльнісного, емоційного, особистісного).

ПРОФЕСІЙНА КОМУНІКАЦІЯ З РОДИНАМИ ВИХОВАНЦІВ

Поняття педагогічного спілкування, його види, форми і функції. Педагогічне спілкування як діалог та полілог. Структура педагогічного спілкування. Стили педагогічного спілкування.

Особистісний підхід у взаємодії з родинами. Соціально-педагогічний клімат взаємодії з родинами.

Сутність та причини професійних конфліктів. Класифікація професійних конфліктів. Структура конфлікту. Міжособистісні конфлікти у взаємодії з родинами: сутність та типи.

Конфлікти у взаємодії з родинами. Методи врегулювання конфліктів. Засоби і прийоми запобігання конфліктних ситуацій.

Сутність та види вербальної комунікації. Усне педагогічне мовлення.

Сутність і засоби невербальної комунікації. Зовнішній вигляд і поведінка педагога. Екстралінгвістичні і просодичні засоби комунікації.

Сутність ділового спілкування. Мистецтво перемовин. Форми прийняття колективних рішення.

Класифікація документів. Оформлення сторінки. Вимоги до тексту документа. Реквізити листа та їх оформлення. Класифікація листів. Етикет

ділового листування.

Сутність та можливості цифрових комунікацій. Робота педагога з цифровими мережами. Електронна пошта як засіб професійно-педагогічної комунікації.

ЦИФРОВИЙ ОСВІТНІЙ КОНТЕНТ ДЛЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Поняття «цифрового простору». Складники цифрового простору.

Характеристика сучасного покоління дітей, батьків, вихователів (покоління «Зумерів», «Альфа», «Міленіали», «Бейбі-бумери»). Вплив цифрових технологій на дітей раннього і дошкільного віку. Виклики безпеки та благополуччя дітей у сучасному цифровому середовищі.

Цифровий простір сучасного ЗДО. Дослідження впливу цифрового освітнього середовища на дітей раннього і дошкільного віку. Вікові особливості сприймання дітьми раннього і дошкільного віку цифрового контенту. Значення формування безпечної поведінки у дітей у процесі використання гаджетів і цифрових сервісів. Пріоритетні напрями розвитку цифрового середовища у ЗДО.

Вимоги до цифрової обізнаності та цифрової культури вихователя. Освітні завдання формування цифрової компетентності у дітей дошкільного віку. Типологія цифрового освітнього контенту для дітей раннього і дошкільного віку. Вимоги до використання освітнього контенту для дітей дошкільного віку.

Розвиток критичного мислення у дітей дошкільного віку в цифровому середовищі. Методи розвитку критичного мислення. Форми освітньої взаємодії з дітьми, батьками, педагогами. Онлайн-технології у освітній взаємодії ЗДО. Використання цифрових пристроїв та інструментів у офлайн взаємодії з дітьми дошкільного віку.

Цифрові пристрої і сервіси для освіти дітей дошкільного віку. Алгоритми створення освітнього контенту (ігри, презентації, відеоролики, моделі, схеми, інтелектуальні карти). Особливості активного і пасивного використання цифрового контенту в освітній взаємодії з дітьми дошкільного віку. Сервіси інтерактивної взаємодії.

Створення контенту разом з дітьми дошкільного віку. Генеративні технології штучного інтелекту: особливості використання, застереження та перспективи. Створення презентацій розвивального змісту для дітей. Дидактичні вимоги до оформлення та наповнення презентацій.

Проектування і виконання мультфільмів разом з дітьми. Використання технологій доповненої реальності (AR) у освітньому процесі. Створення квестів з елементами доповненої реальності. Використання ЦІ для створення елементів індивідуально-зорієнтованого освітнього середовища.

Використання цифрових пристроїв дітьми дошкільного віку в освітньому процесі (телефони, планшети, комп'ютери, інтерактивні дошки).

Фотомодельовання. Використання смартфона та планшета у освітньому процесі закладу дошкільної освіти. Способи організації освітньої взаємодії з

використанням цифрових камер та цифрових фото. Формування у дітей умінь використовувати цифровий пристрій для пізнавальної діяльності.

Віртуальна екскурсія онлайн. Вимоги до використання віртуальної екскурсії у ЗДО. Особливості використання професійно створених екскурсій: переваги та недоліки. Структура проведення віртуальної екскурсії для дітей дошкільного віку. Критерії аналізу веб-сайтів віртуальних екскурсів.

Створення віртуальних екскурсій для дітей дошкільного віку за допомогою цифрових інструментів (Blippbilde, Canva, Genially) та використання їх у освітньому процесі. Створення мультфільмів разом з дітьми дошкільного віку. Види мультиплікації. Сервіси для створення мультфільмів (Blender, Toontastic 3D, Animated drawings).

Рекомендовані джерела

Основні:

1. Беленька Г.В., Половіна О.А. Дошкільнятам про світ природи: *серія навчально-методичних посібників* Діти четвертого року життя (молодший дошкільний вік), 2018. Діти п'ятого року життя (середній дошкільний вік), 2016. Старший дошкільний вік, 2013. Київ. Генеза,. (Настільна книжка вихователя).
2. Богуш А., Н. Гавриш, Т. Котик *Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей у дошкільних навчальних закладах. Підручник для студентів вищих навчальних закладів факультетів дошкільної освіти* К. : Видавничий Дім «Слово», 2016. 304 с.
3. Брежнєва, О. Г. Математичний розвиток дошкільників: теорія і технологія. (*Монографія*). Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні. 2018. 481 с.
4. Бурова А.П. *Організація ігрової діяльності дітей дошкільного віку.* Тернопіль: Мандрівець, 2013. 296 с.
5. Берегова О. М. *Комунікація в соціокультурному просторі України: технологія чи творчість?* К. : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2006. 388 с.
6. Васильєва С. А., Гавриш Н. В., Рагозіна В. В. *Виховання дітей раннього віку в закладах дошкільної освіти різних типів: монографія.* За наук. ред. Н. В. Гавриш. Кропивницький: ІМЕКС-ЛТД, 2021. 226 с.
7. Вільчковський Е.С., Курок О.І. *Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку: Навч. посіб.* Суми: ВТД «Університетська книга», 2025. 468 с.
8. Висоцька О. Є. *Комунікація як основа соціальних перетворень (у контексті становлення постмодерного суспільства) : монографія.* Д. : Інновація, 2009. 316 с.
9. *Виховання дітей та молоді у цифровому просторі: посібник / [Журба К. О., Канішевська Л. В., Малиношевський Р. В., Харченко Н. В., Федоренко С. В.]. - Київ, 2022.-124 с.*
10. Вижва М., Турпал Ю. *Лідерство служіння: методичний посібник.* Київ: Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2020. 47с

11. Волкова Н. П. Професійно-педагогічна комунікація. Навч. посіб. К. : ВЦ «Академія», 2006. 256 с.
12. Гавриш Н., Кондратець І. Дитина і книжка: новий формат взаємодії з дітьми. *Дошкільне виховання*. 2022. № 1. С. 6–10. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/41249/>
13. Дитина: Освітня програма для дітей від двох до семи років. Наук. кер. проекту О.П.Турунцев; авт. кол.: Г. В. Беленька, О. Л. Богініч, В. М. Вертугіна [та ін.]; наук. ред.: О.А.Половіна, І.В.Кондратець Мін. осв. і науки України, Київ. столич. ун-т ім. Б.Грінченка, 2025. 428с.
14. Державний стандарт дошкільної освіти: особливості впровадження. *Навчально-методичний посібник*. Видавництво «Ранок», Харків, 2021. С. 45-51, 88, 137-142, 217-220
15. Дурманенко О. Л. Освітня діяльність у групах раннього віку. *навч.-метод. посіб.* Луцьк: ФОП Мажула Ю. М., 2022. 188 с.
16. Концепція освіти дітей раннього та дошкільного віку. Київ: ФОП Ференець В. Б. 2020. <https://bit.ly/2E3xuLJ>
17. Закон України «Про дошкільну освіту» (Документ 3788-IX, чинний, поточна редакція – Прийняття від 06.06.2024) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3788-20#Text>
18. Квас О.П., Міляєва В.Р., Пантюк Т.І. Розвиток лідерського потенціалу підрозділів як інструмент впровадження інституційного лідерства в університеті. *Proceedings of the International Scientific Conference (1)*, 2019. с. 309-319.
19. Кузьма І. І. Формування медіаграмотності дітей старшого дошкільного віку: теорія і технологія: монографія / за наук. ред. проф. Чайки В. М. Тернопіль: Осадца Ю.В., 2019. 188 с.
20. Компанець Н. М., Луценко І. В., Коваль Л. В. Організаційно-методичний супровід дитини з особливими освітніми потребами в умовах ДНЗ. *Навчально-методичний посібник*. Київ : Видавнича група «Атопол», 2018. 100 с.
21. Кондратець І.В. Світ літературних творів для дошкільників. Філософські години: читання з продовженням і рефлексуванням : навчально-методичний посібник. Львів: «Новий Світ-2000», 2024. 160 с.
22. Котенко О.В., Головатенко Т.Ю., Лобода О.В. Програма «Тір Top English». *Методичні рекомендації до освітньої програми для дітей від двох до семи років «Дитина»*. 2020. С. 519-524. URL: https://www.researchgate.net/publication/354321846_Metodicni_rekomendacii_do_programi_Tir_Top_Eng_lish
23. Медіаграмотність і критичне мислення в закладі дошкільної освіти. *Навчально-методичний посібник / за ред. О.В. Волошенюк, В. Ф. Іванова, Г. А. Дегтяррової*. Київ : АУП, ЦВП, 2020. 79 с.
24. Медіаосвіта дітей дошкільного віку в умовах інформаційного суспільства. *Навчально-методичний посібник / Ванько К.І., Зоря Ю.М., Шаповал О.В., Волошенюк О.В./За редакцією Волошенюк О. В., Іванова В. Ф., Євтушенко Р. І.* Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2022.

https://perlynka.net/wp-content/uploads/2022/10/Preschool_MediaOsvita_2022.pdf

25. Методичні рекомендації до програми Дитина. Авт. кол.: Г. В. Беленька, О. Л. Богініч, В. М. Вертугіна [та ін.]; наук. ред.: О. А. Половіна, І. В. Кондратець; Київ. столич. ун-т ім. Б.Грінченка, 2025. 556 с.

26. Наумчук Т., Клім С. Інклюзивне навчання в закладі дошкільної освіти. Київ: Видавництво «Літера ЛТД», 2024. 160 с.

27. Освітнє лідерство: від теорії до практики: монографія / авт. кол.; за наук. ред. В.Р. Міляєвої; Київ. ун-т. ім. Б.Грінченка. Київ-Кривий Ріг: Р.А. Козлов, 2021. 296 с. URL-адрес:<https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/36659>.

28. Порошенко М. А. Інклюзивна освіта : навчальний посібник. Київ : ТОВ «Агентство «Україна», 2019. 300 с.

29. Половіна О., Кондратець І. Артосвіта: навчально-методичний посібник. 2-ге. вид., переробл. і доповн. Київ. столич. ун-т ім. Б. Грінченка. Київ, 2024. 700 с.

URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/50817/1/O_Polovina_I_Kondratets_Art_o_svita_2024.pdf

30. Щербаківа К.Й., Брежнєва О.Г. Теорія і методика логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку. *Навчальний посібник*. Мелітополь. Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2015. 200 с.

31. Я – студент: навч. посібник / [Жильцов О.Б., Караман С.О., Левітас Ф.Л., Линьов К.О. та ін.]; За заг. ред. Огневюка В.О.]. К.: Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2019. URL: <http://elibrary.kubg.edu.ua/10195/>.

32. Capras, D. Small talk. Collins. 2014. 160 p.

33. Clare, A., Wilson J.J. SpeakOut 2nd edition. Intermediate Student's Book. Pearson. 2015. 176 p.

34. Covey, S. The 7 Habits of Highly Effective People. Simon & Schuster Children's Publishing. 2020. 440 p.

Додаткові:

1. Богініч О. Л. Фізичне виховання дітей дошкільного віку засобами гри. К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2018. 126 с.

2. Богущ А.М., Н.В. Гавриш, О.В Саприкіна. Теорія і методика розвитку мовлення дітей раннього віку. *Підручник для студентів вищих навчальних закладів факультетів дошкільної освіти*. К. Видавничий Дім «Слово», 2015. 408 с.

3. Вертугіна В.М., Гурманчук Т. Формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку шляхом використання логічних блоків З. Дьенеша. Молодь і ринок. 10\196. 2021. – С. 124-128. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/40432/>

4. Грама Н.Г. Сенсорний розвиток дітей раннього віку: теорія і практика: монографія. Одеса, 2018. 239 с.

5. Загальнотеоретичні основи природничо-математичної освіти дітей дошкільного віку. *Навчальний посібник для студентів спеціальності «Дошкільна освіта»* А. В. Сазонова. К. Видавничий Дім «Слово», 2010. 248 с.

6. Зайцева, Л. І. Формування логіко-математичної компетентності дітей 6-го року життя. *Навчально-методичний посібник*. Київ. ТОВ Праймдрук. 2012. 144 с.
7. Кондратець І. Читання з продовженням, або «Філософські години» з дітьми *Дошкільне виховання*. 2022. № 1. С. 11–14. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/41250/>
8. Кондратець І. В. Рефлексійна культура як необхідна компонента професійної підготовки сучасних фахівців дошкільної освіти: *Актуальні проблеми дошкільної та спеціальної освіти*: зб. матеріалів IV Міжнародних педагогічних читань пам'яті професора Т.І.Поніманської, 2021. Рівне. С. 67–69. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/39920/1/%D0%86_%D0%9Aondratets_RKNKPPSFDO.pdf
9. Крутій К. Л., Стеценко І. Б. Блоково-тематичне планування освітньої діяльності з дітьми молодшого дошкільного віку за альтернативною програмою формування культури інженерного мислення в дошкільників «STREAM-освіта, або Стежинки у Всесвіт». Запоріжжя. ТОВ «ЛПС» ЛТД, 2018. 160 с.
10. Маричева О.Б., «STREAM-освіта в дошкільному закладі. Система роботи з формування у дітей інженерного мислення». *Навчально-методичний посібник*. Вінниця. ММК, 2017. 47с.
11. Нестуля О.О., Нестуля С.І., Карманенко В.В. Основи лідерства: тренінг лідерських якостей та практичних навичок менеджера: навч. посіб. Київ: Знання, 2013. 287с.
12. Піроженко Т.О., Карасьова К.В. Ігрова діяльність дошкільника. Старший дошкільний вік: *навч-метод. посіб.* К. Генеза, 2014. 96 с.
13. Половіна О.А. Інновації в дошкільній освіті: актуальні проблеми та орієнтири. 2024. *Дошкільне виховання*. № 11. С. 4–8. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/50729/1/O_Polovina_DV_2024_11.pdf
14. Половіна О. Партнерство музичного керівника та вихователя. *Музичний керівник*. 2021. № 4. С. 4–7 <https://emuzker.m CFR.ua/884553>
15. Половіна О. Як побачити красу, або Ознайомлюємо дітей зі світом мистецтва. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2021. № 4. С. 4–9 <https://emetodyst.m CFR.ua/884037>
16. Половіна О. Освітня взаємодія по-новому: аналізуємо, аргументуємо, апробуємо. *Музичний керівник*. 2021. № 8. С. 4–12
17. Половіна О. Освітня взаємодія по-новому: артпроекти. *Музичний керівник*. 2021. № 9. С. 11–16 <https://emuzker.m CFR.ua/9190236>
18. Половіна О. Граємо, фантазуємо, творимо! Або Артїгри в дитячому садку. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2021. № 11. С. 4–9
19. Половіна О. Артосвіта дошкільників: технологія образотворення в дії *Мистецтво та освіта*. 2020 № 3 (97). С. 34–40. URL: <http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/31671/>
20. Стаєнна О. Ігрова діяльність дошкільників: сучасний формат. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2018. № 10. С. 38–42.

21. Фізичне виховання, основи здоров'я та безпеки життєдіяльності дітей старшого дошкільного віку: *навч.-метод. посіб.* О. Л. Богініч, Н. В. Левінець, Л. В. Лохвицька, Л. А. Сварковська. К. Генеза, 2018. 127 с.

22. Школа ігромайстерності. *Метод. матеріал* М. Шуть. К. Видавничий дім «Шкільний світ» Видавництво Л. Галіцина, 2006. 128 с. (Б-ка «Шкільного світу»).

ОРІЄНТИРИ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

1. Вкажіть правильну відповідь.

Аксіологія – це

А Наука про вікові здібності та їх розвиток у кожному віковому періоді.

Б Філософське вчення про природу та різновиди цінностей, взаємовідношення між ними; досліджує системи або множини взаємопов'язаних цінностей.

В Галузь педагогічної науки, предметом дослідження якої є теоретичні та практичні проблеми освіти, навчання і виховання дорослих.

2. Вкажіть правильну відповідь.

У якій віковій групі доцільним буде таке пояснення вправи: «Подивіться, я покажу, як ходять велетні широким кроком і як ходять карлики дрібним кроком. Руки вільно, спинка рівна. Роблю широкі кроки, переступаючи з обруча в обруч. Після останнього обруча повертаю праворуч, до вікна, йду поряд з обручами дрібними кроками».

А І молодша група

Б II молодша група

В середня група

Г старша група

3. Вкажіть правильні відповіді.

Із поданого переліку виберіть основні властивості часу.

А Постійність

Б Об'єктивність

В Плинність

Г Безповоротність

Д Оберненість

4. Встановіть відповідність між завданнями розвитку активного словника та засобами навчання

1. Кількісне накопичення лексичного запасу	В. Дидактична гра, бесіда
2. Засвоєння суспільно усталених значень слів	А. Предметні картинки, інший дидактичний матеріал.
3. Активізація словникового запасу.	Б. Фольклорні та літературні твори.

5. Із поданого переліку оберіть етапи досліду:

- А Підготовка до досліду
- Б Дидактична гра
- В Початок досліду
- Г Спостереження
- Д Результативність
- Е Обговорення

6. Встановіть відповідність між поняттями і їх визначеннями:

А – супровід-співробітництво.

Б – супровід-ініціювання.

1) «Спрямування дитини до самостійної діяльності за принципом М. Монтесорі: «Допоможи мені це зробити самому, нічого не роблячи за мене, спрямуй у потрібне рiчище, підштовхни до рішення, а все інше я зроблю сам».

2) «Спільне планування мистецької діяльності дитиною та дорослим, співтворчість, рефлексія; вимагає дій, необхідних для наступного самостійного вирішення завдань, пошуку шляхів реалізації творчого задуму»

ОРІЄНТИРИ КОМПЕТЕНТІСНО-ОРІЄНТОВАНИХ ЗАВДАНЬ

1. Завдання 1. Прочитайте текст із перебігом педагогічної ситуації: Трирічний Миколка грається машиною. Його ровесник Іванко спочатку спостерігає за його грою, потім підходить і намагається відібрати у Миколки іграшку. Миколка відштовхує від себе однолітка, сердито кричить на нього, але машину не віддає. Іванко настирливо продовжує тягнути іграшку до себе. Що має сказати й зробити вихователь групи?

2. Проаналізуйте хід дидактичної гри (вправи) та виконайте завдання.

Хід:

На столах у дітей по дві смужки – це струмочки. Вихователь пропонує дізнатись, який з них довший, а який коротший; пустити човник по довгому струмочку, потім по короткому; назвати, по якому струмочку човник плив довше.

Завдання.

1. Визначте, це дидактична гра чи вправа.
2. Підберіть назву, визначте мету, вікову групу.
3. Назвіть відмітні ознаки дидактичної гри та дидактичної вправи.
4. Охарактеризуйте методи і прийоми ознайомлення дітей дошкільного віку з величиною.

3. Складіть алгоритм екскурсії мистецького спрямування (артоб'єкт – пам'ятка архітектури). Обґрунтуйте вибір теми, визначте вікову групу, розкрийте підготовку вихователя, вкажіть хронометраж, сплануйте творчі, проблемні запитання та завдання для дітей, передбачте мистецьку рефлексію (обмін враженнями і емоціями) після екскурсії.

4. Складіть алгоритм художньо-педагогічного спілкування (конструктивне образотворення – аплікація) із теми «Котики вербові» для дітей молодшого дошкільного віку. Визначте мету, методи та прийоми освітньої взаємодії, оберіть необхідне обладнання.

5. Запропонуйте елемент інтер'єру групової кімнати, що допоможе дітям засвоїти особливості сезонних змін у довкіллі (соціальному або /і природному), розкрийте його дидактичні завдання та варіанти використання.

6. Сплануйте підготовчий етап освітньої взаємодії (форми, методи, прийоми) вихователя з дітьми з метою збагачення ігрового досвіду для організації сюжетно-рольової гри «Салон краси» для дітей 5 років (середня група).

7. Проаналізуйте запропонований план рухливих ігор та письмово виконайте завдання.

Планування рухливих ігор упродовж дня у старшій групі:

Ранок:

1. Рухлива гра «Чия ланка швидше збереться» (ходьба).

І-а прогулянка:

2. Рухлива гра «Гуси-лебеді» (ходьба, біг).

3. Рухлива гра «Квач» (біг).

ІІ-а прогулянка:

4. Рухлива гра «Каруселі» (ходьба, біг по колу).

5. Рухлива гра «Про Катрусю і цапка» (ходьба).

6. Рухлива гра «Подольночка» (ходьба).

Завдання:

Які вимоги підбору рухливих ігор порушено у даному плануванні? Обґрунтуйте відповідь.

Складіть план рухливих ігор на один день для дітей старшої групи у літній період.

Запропонуйте власний варіант ускладнення рухливої гри (одна гра за вибором із представленого планування).

✓ *Зверніть увагу: під час складання плану врахуйте місце рухливої гри в розпорядку дня, різноманітність основних рухів, що закріплюються в іграх, ступінь рухливості гри, кількість дітей (гра проводиться з усією групою чи підгрупою дітей).*